

Læserbrev

Jeg er lidt ked af, at Søren Kjørup, som jeg anser for en af de bedst begavede af de yngre kritikere, åbenbart ikke kunne afse tid til at læse *Monty & Piel*: „Se – det er film“, bind III, tilstrækkelig grundigt igennem, inden han stak af til udlandet. Eller måske har han faktisk indtaget, hvad han selv kalder en „værknær“ holdning; i såfald må jeg imidlertid antage, at han til gengæld har været en smule åndsfraværende, da han skrev sin anmeldelse. I hvert fald må der være en eller anden forklaring på, at han ikke føler sig helt sikker på, at der findes en „hjemlig mere seriøs filmdebat“, skønt han netop i den „ofte nok har set hentydninger“ til „*Astrucs* svævende betragtninger“. Hvis Kjørup havde haft god tid, ville han formodentlig også have valgt sine adjektiver med større omhu, således at man ikke behøvede at være i tvivl om, hvad han mener, når han siger, at *Lindsay Andersons* betragtninger er „mere indignerede end egentlig flammende“.

Det er naturligvis ikke overraskende, at en fagfilosof kan være utilfreds med Astruc berømte lille essay. Astruc havde nu heller ikke tænkt sig, at det skulle udsættes for „værknær, analytisk kritik“. Hans essay var oprindeligt et indlæg i et ugeblad; han var utvivlsomt „intentionelt engageret“ – og hans „svævende betragtninger“ fik jo, som Kjørup ved, den ønskede virkning. Mere overraskende er det uægteligt, at Kjørup også er utilfreds med de essays, for hvilke han, som han siger, har forkærlighed. Det eneste, *Robin Wood* i sit essay får slået fast, er således, forstår man, lige akkurat det, Kjørup forkaster. Alligevel hævder han, at *Woods* artikel siger mere om *Hawks'* „Rio Bravo“ end *Aristarcos* om *Viscontis* „Leoparden“. For min part er jeg ikke nogen beundrer af Mr. Wood, men også jeg melder mig gerne som en af dem, der efter oplevelsen af *Hawks'* film forsøger at finde frem til kunstnerens livsopfattelse, som jo dog *kan* have præget hans værk. Men så er jeg ifølge Kjørup mere interesseret i *Hawks* end i filmkunst og savner en begrundelse for, at jeg er mere interesseret i *Hawks'* livsopfattelse end i en hvilken som helst andens. Nuvel, der er i grunden en hel del kunstnere, hvis livsopfattelse interesserer mig langt mere end *Hawks'*, men når jeg beskæftiger mig med *Hawks* og hans film, er det imidlertid *Hawks* og *Hawks'* livsopfattelse, som interesserer mig. Det ville uden tvivl være anbefalelsesværdigt, at visse kritikere satte sig for at indtage en mere „værknær“ holdning, men man kan nu i hvert fald ikke isolere værket fra manden. Hvis værket får mig til at interessere mig for manden, er det ikke ensbetydende med, at jeg går over til at betragte værket som en genvej til manden, som Kjørup siger. Værket skabte ikke sig selv; vi kan have brug for manden for at forstå værket. Men så kunne vi jo bare spørge *Hawks*, hvad han me-

ner med dit og dat, siger Kjørup, som glemmer, at det var værket, vi ville forstå, og at manden kun interesserede os på grund af værket. Mandens livsopfattelse interesserer os, fordi kendskabet til den kan hjælpe os til bedre at forstå hans værk.

Meget tyder på, at Kjørup for sit vedkommende overhovedet ikke interesserer sig for kunstnerens livsopfattelse, og han synes at stille sig skeptisk over for de kunstnere, der ikke helt er i stand til at skjule, at de faktisk har en sådan. Denne mangel på interesse for det, som oftest alene sætter kunstnere i stand til at skabe kunstværker, er formodentlig en af grundene til, at Kjørup har læst *Aristarcos* essay så overfladisk, at han end ikke har opdaget, at det ikke kun beskæftiger sig med *Visconti*, men også med *Fellini*. Han har ret i, at *Aristarco* „siger mange udmærkede ting om *Risorgimento*-bevægelsen“, og det kan vel heller ikke anses for urimeligt, at *Aristarco* siger noget om *Viscontis* forhold til *Lampedusas* roman, når *Viscontis* film jo faktisk er en filmatisering af *Lampedusas* roman. I virkeligheden er det imidlertid især *Aristarcos* livsopfattelse, Kjørup er utilfreds med. For Kjørup er det åbenbart diskvalificerende for en kritiker, at vedkommende har marxistiske anskuelser; i det mindste må Kjørup forlange, at kritikeren glemmer sine anskuelser, medens han skriver sin kritik. Men den slags opnår man af elektronhjerne, ikke af menneske, kjære Kjørup. Det er ikke rigtigt, at *Aristarco* „afviser“ *Viscontis* film; han siger tværtimod, at den bekræfter *Viscontis* genialitet. Kjørup ser bort fra, at *Visconti* også nærer marxistiske anskuelser; i grunden er det dog ikke så mærkeligt, at marxisten *Aristarco* er utilfreds med marxisten *Viscontis* historiefortolkning. Få perioder i Italiens historie egner sig så oplagt til at blive underkastet en marxistisk fortolkning som *Risorgimento*-tiden; *Lampedusas* roman var en udmærket bog, men forfatteren var tydeligt på de privilegerede klassers side. *Aristarco* forventede derfor, at en *Visconti* ville ændre det historiske perspektiv. Intet forhindrede *Visconti* i at foretage en sådan ændring, men han gjorde det efter *Aristarcos* mening ikke. *Aristarco* ønsker i denne henseende var ikke urimelige; formentlig ville også en ikke-marxistisk historiker, der vurderede nøjternt *ex eventu*, stille sig noget skeptisk over for *Lampedusas* fortolkning. *Aristarco* beskæftiger sig som nævnt også med *Fellini* og hans „8½“ i dette essay. Man kunne forude, at *Aristarco* ikke ville berømme *Fellini* for hans mirakeltro. Men det bør være en lære for Kjørup, at *Aristarco* ikke bebrejder *Fellini*, at dennes film er præget af katolske anskuelser. Han beklager blot, at *Fellini* „ender i det småborgerlige“.

Albert Wiinblad.